

SPIS TREŚCI

Przedmowa	5
Wykaz ważniejszych skrótów	8
Literatura podstawowa	9

Część pierwsza

WIADOMOŚCI WSTĘPNE

I. Prawo karne, jego funkcje i źródła (*A. Marek*) 11

1. Pojęcie i funkcje prawa karnego (s. 11); 2. Rodzaje prawa karnego i jego kodyfikacja (s. 13); 3. Źródła prawa karnego (s. 16); 4. Struktura przepisów prawa karnego (s. 18); 5. Wykładnia (s. 20); 6. Nauka prawa karnego i nauki kryminologiczne (s. 22)

Zadania praktyczne	24
Pytania kontrolne i problemowe	25
Literatura uzupełniająca	26

II. Obowiązywanie ustawy karnej (*M. Filar*) 27

1. Obowiązywanie ustawy karnej pod względem czasu (s. 27); 2. Obowiązywanie ustawy karnej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa, charakter czynu i obywatelstwo sprawcy (s. 32); 3. Immunitety (s. 38)

Zadania praktyczne	39
Pytania kontrolne i problemowe	41
Literatura uzupełniająca	42

Część druga

NAUKA O PRZESTĘPSTWIE I ZASADACH ODPOWIEDZIALNOŚCI

I. Pojęcie przestępstwa (*A. Marek*) 43

1. Rozwój poglądów na istotę przestępstwa (s. 43); 2. Definicja przestępstwa (s. 46); 3. Problematyka społecznego niebezpieczeństwa czynu (s. 49); 4. Ustawowe znamiona przestępstwa (s. 51); 5. Podział przestępstw (s. 53)

Zadania praktyczne	56
Pytania kontrolne i problemowe	60
Literatura uzupełniająca	61

II. Przedmiot i strona przedmiotowa przestępstwa (E. Pływaczewski) 63

1. Przedmiot ochrony (zamachu) i przedmiot wykonawczy (s. 63); 2. Działanie i zaniechanie (s. 66); 3. Przestępstwo materialne, formalne i z narażenia (s. 69); 4. Zagadnienie związku przyczynowego (s. 70);

Zadania praktyczne	74
Pytania kontrolne i problemowe	77
Literatura uzupełniająca	78

III. Podmiot i strona podmiotowa przestępstwa (A. Marek) 80

1. Podmiot przestępstwa (s. 80); 2. Wina jako podmiotowa podstawa odpowiedzialności (s. 83); 3. Teorie winy (s. 85); 4. Formy winy. Kwestia stopniowania winy (s. 88).

Zadania praktyczne	95
Pytania kontrolne i problemowe	98
Literatura uzupełniająca	99

IV. Okoliczności wyłączające lub umniejszające winę (M. Filar) 101

1. Nieletność (s. 101); 2. Niepoczytalność i poczytalność ograniczona (s. 102); 3. Błąd (s. 107).

Zadania praktyczne	114
Pytania kontrolne i problemowe	117
Literatura uzupełniająca	117

V. Okoliczności uchylające bezprawność karną (A. Grześkowiak) 119

1. Pojęcie kontratypu jako okoliczności wyłączającej bezprawność (s. 119); 2. Obrona konieczna (s. 121); 3. Stan wyższej konieczności (s. 125); 4. Rozkaz i ostateczna potrzeba wojskowa (s. 128); 5. Szczególne uprawnienia i obowiązki (s. 131); 6. Dozwolone ryzyko (s. 133); 7. Zabiegi lecznicze i przerwanie ciąży (s. 134); 8. Znaczenie zgody pokrzywdzonego (s. 138).

Zadania praktyczne	139
Pytania kontrolne i problemowe	143
Literatura uzupełniająca	144

VI. Formy popełnienia przestępstwa (M. Filar) 145

1. Przygotowanie i usiłowanie jako formy stadialne przestępstwa (s. 145); 2. Zasady odpowiedzialności przy współdziałaniu przestępnym (s. 150); 3. Podżeganie i pomocnictwo (s. 151); 4. Odmiany sprawstwa i współsprawstwo (s. 154)

Zadania praktyczne	157
Pytania kontrolne i problemowe	159
Literatura uzupełniająca	159

VII. Jedność i wielość przestępstw. Zbieg przepisów ustawy (E. Pływaczewski) 161

1. Realny zbieg przestępstw i kara łączna (s. 161); 2. Prawna jedność czynów (s. 163); 3. Rzeczywisty i pozorny (pomijalny) zbieg przepisów (s. 167)

Zadania praktyczne	171
Pytania kontrolne i problemowe	174
Literatura uzupełniająca	175

I. System kar (A. Grześkowiak) 177

1. Pojęcie i cele kary (s. 177); 2. Systematyka kar (s. 181); 3. Kara śmierci (s. 183); 4. Kara pozbawienia wolności (s. 185); 5. Kara ograniczenia wolności (s. 188); 6. Grzywna (s. 189); 7. Kary dodatkowe pozbawienia praw (s. 191); 8. Konfiskata mienia i przepadek rzeczy (s. 194); 9. Publikacja orzeczenia (s. 196); 10. Nawiązka jako środek szczególny (s. 196)

Zadania praktyczne 197

Pytania kontrolne i problemowe 199

Literatura uzupełniająca 200

II. Środki probacyjne (A. Marek) 202

1. Geneza i rozwój probacji (s. 202); 2. Warunkowe zawieszenie wykonania kary (s. 204); 3. Warunkowe umorzenie postępowania karnego (s. 206)

Zadania praktyczne 209

Pytania kontrolne i problemowe 211

Literatura uzupełniająca 213

III. Wymiar kary (A. Grześkowiak) 214

1. Zasady wymiaru kary (s. 214); 2. Ogólne dyrektywy wymiaru kary (s. 217); 3. Szczególna dyrektywa wymiaru kary wobec młodocianych (s. 220); 4. Okoliczności wpływające na wymiar kary (s. 221); 5. Nadzwyczajne złagodzenie kary i odstąpienie od ukarania (s. 222); 6. Wypadki nadzwyczajnego obostrzenia kary (s. 224)

Zadania praktyczne 226

Pytania kontrolne i problemowe 229

Literatura uzupełniająca 230

IV. Zasady wykonania kary. Zmiana kar orzeczonych (D. Gajdus) 231

1. Rzeczywiste i postulatywne funkcje wykonania kary pozbawienia wolności (s. 231); 2. Zasady wykonania kary pozbawienia wolności (s. 235); 3. Warunkowe przedterminowe zwolnienie (s. 240); 4. Zakres zmian w toku wykonywania innych kar i kary zastępcze (s. 242)

Zadania praktyczne 245

Pytania kontrolne i problemowe 247

Literatura uzupełniająca 249

V. Środki walki z recydywą (D. Gajdus) 251

1. Pojęcie i rodzaje recydywy (s. 251); 2. Wymiar kary wobec recydywistów (s. 255); 3. Nadzór ochronny i ośrodek przystosowania społecznego (s. 257)

Zadania praktyczne 259

Pytania kontrolne i problemowe 262

Literatura uzupełniająca 263

VI. Środki zabezpieczające (A. Grześkowiak) 265

1. Geneza, pojęcie i cele środków zabezpieczających (s. 265); 2. Lecnicze środki zabezpieczające (s. 267); 3. Środki zabezpieczające o charakterze nielecniczym (s. 269)

Zadania praktyczne 270

Pytania kontrolne i problemowe 271

Literatura uzupełniająca 271

VII. Uchylenie karalności i darowanie kary. Zatarcie skazania (A. Marek) 273

1. Okoliczności uchylające karalność (s. 273); **2.** Amnestia i ułaskawienie (s. 277); **3.** Zatarcie skazania (s. 278)

Zadania praktyczne	279
Pytania kontrolne i problemowe	281
Literatura uzupełniająca	282

VIII. Postępowanie z nieletnimi (A. Grześkowiak) 283

1. Uwagi ogólne (s. 283); **2.** Zasady postępowania z nieletnimi (s. 285); **3.** Stosowanie środków wychowawczych i poprawczych (s. 288); **4.** Odpowiedzialność karna nieletniego (s. 291)

Zadania praktyczne	292
Pytania kontrolne i problemowe	295
Literatura uzupełniająca	296

Część czwarta

O PRZESTĘPSTWACH W SZCZEGÓLNOŚCI

I. Przestępstwa przeciwko podstawowym interesom politycznym i gospodarczym PRL (D. Gajdus) 297

1. Uwagi ogólne (s. 297); **2.** Zdrada Ojczyzny i zamach stanu (s. 298); **3.** Szpiegostwo (s. 300); **4.** Zamach terrorystyczny (s. 301); **5.** Sabotaż (s. 302); **6.** Karalność przygotowania i czynny udział (s. 303); **7.** Wielka afera gospodarcza, dewizowa i celna (s. 305); **8.** Inne przestępstwa przeciwko interesom politycznym PRL (s. 307)

Zadania praktyczne	308
Pytania kontrolne i problemowe	310
Literatura uzupełniająca	311

II. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu oraz bezpieczeństwu w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym (A. Marek) 313

1. Uwagi ogólne (s. 313); **2.** Spowodowanie katastrofy, pożaru lub innego zdarzenia powszechnie niebezpiecznego, albo niebezpieczeństwa takiego zdarzenia (s. 314); **3.** Sprowadzenie stanu powszechnego niebezpieczeństwa (s. 317); **4.** Spowodowanie wypadku komunikacyjnego (s. 318); **5.** Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (s. 320)

Zadania praktyczne	321
Pytania kontrolne i problemowe	323
Literatura uzupełniająca	325

III. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu (M. Filar) 326

1. Zabójstwo (s. 326); **2.** Uprzywilejowane typy zabójstwa (s. 326); **3.** Przestępstwa związane z przerwaniem ciąży (s. 328); **4.** Doprowadzenie do samobójstwa (s. 329); **5.** Nieumyślne spowodowanie śmierci (s. 330); **6.** Przestępstwa przeciwko zdrowiu (s. 330); **7.** Przestępstwa polegające na narażeniu życia lub zdrowia na niebezpieczeństwo (s. 331)

Zadania praktyczne	336
Pytania kontrolne i problemowe	338
Literatura uzupełniająca	339

IV. Przestępstwa przeciwko wolności, czci i nietykalności oraz niektórym prawom obywatelskim (D. Gajdus) 341

1. Uwagi ogólne (s. 341); **2.** Bezprawne pozbawienie wolności (s. 342); **3.** Groźba karalna i zmu-

szenie (s. 343); 4. Zniesławienie, oszczerstwo i zniewaga (s. 344); 5. Naruszenie miru domowego i tajemnicy korespondencji (s. 349); 6. Przepęstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania (s. 351); 7. Przepęstwa przeciwko podstawowemu prawu pracownika (s. 353)

Zadania praktyczne 356
Pytania kontrolne i problemowe 359
Literatura uzupełniająca 360

V. Przepęstwa przeciwko rodzinie, opiece i młodzieży (D. Gajdus) 362

1. Uwagi ogólne (s. 362); 2. Bigamia (s. 362); 3. Znęcanie się nad członkiem rodziny (s. 363); 4. Uchylenie się od alimentacji (s. 364); 5. Rozpityanie małoletniego (s. 365); 6. Porzucenie i uprowadzenie małoletniego (s. 366)

Zadania praktyczne 367
Pytania kontrolne i problemowe 369
Literatura uzupełniająca 370

VI. Przepęstwa w dziedzinie stosunków seksualnych (M. Filar) 372

1. Zgwałcenie (s. 372); 2. Czyn nierządny z osobą w stanie nienormalnym lub zależną (s. 375); 3. Kazirodstwo (s. 376); 4. Czyn lubieżny z osobą nieletnią (s. 377); 5. Rozpowszechnianie pornografii (s. 378); 6. Nakłanianie do nierządu, sutenerstwo i kuplerstwo (s. 379); 7. Czyn nierządny publiczny lub w obecności nieletniego (s. 380)

Zadania praktyczne 381
Pytania kontrolne i problemowe 382
Literatura uzupełniająca 383

VII. Przepęstwa przeciwko mieniu (E. Plywaczewski) 384

1. Klasyfikacja przepęstw przeciwko mieniu (s. 384); 2. Rozbój, kradzież rozbójnicza i wymuszenie rozbójnicze (s. 386); 3. Kradzież zuchwała i z włamaniem (s. 390); 4. Kradzież, przywłaszczenie i oszustwo na szkodę osoby fizycznej (s. 393); 5. Zagarnięcie mienia społecznego typu podstawowego (s. 397); 6. Zagarnięcie mienia powierzzonego (s. 398); 7. Zagarnięcie typu aferowego (s. 399); 8. Paserstwo (s. 400); 9. Zabór pojazdu mechanicznego (s. 403)

Zadania praktyczne 404
Pytania kontrolne i problemowe 406
Literatura uzupełniająca 408

VIII. Przepęstwa gospodarcze (E. Plywaczewski) 409

1. Niegospodarność (s. 409); 2. Niedobór (s. 411); 3. Spekulacja (s. 413); 4. Oszustwo handlowe (s. 417); 5. Fałszowanie pieniędzy, papierów wartościowych i narzędzi pomiarowych (s. 418); 6. Przepęstwa dewizowe, celne i podatkowe (s. 420)

Zadania praktyczne 421
Pytania kontrolne i problemowe 424
Literatura uzupełniająca 425

IX. Przepęstwa funkcjonariuszy publicznych (E. Plywaczewski) 426

1. Pojęcie funkcjonariusza publicznego (s. 426); 2. Przepęstne nadużycie władzy lub niedopełnienie obowiązku (s. 428); 3. Sprzedajność (s. 430); 4. Naruszenie tajemnicy państwowej lub służbowej (s. 433)

Zadania praktyczne 436
Pytania kontrolne i problemowe 437
Literatura uzupełniająca 438

X. Przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, działalności instytucji państwowych i społecznych oraz porządkowi publicznemu (*E. Pływaczewski*) 439

1. Fałszywe zeznanie i fałszywe oskarżenie (s. 439); 2. Poplecznictwo (s. 441); 3. Łapownictwo czynne i płaćna protekcja (s. 442); 4. Czynna napaść na funkcjonariusza publicznego (s. 444); 5. Znieważenie i czynny opór władzy (s. 446); 6. Rozpowszechnianie fałszywych wiadomości (s. 448); 7. Związek przestępny i związek tajny (s. 449); 8. Oceny „pasożytniczego trybu życia” (s. 451)

Zadania praktyczne 452

Pytania kontrolne i problemowe 455

Literatura uzupełniająca 456

Aneks 457

Skorowidz rzeczowy 460